

полицейските архиви и през 1943 г. „Наредете да се издирят, заловят и под стража изпратят двете циганки, едната по-висока, другата по-ниска, на около 30 години, които влезли в дома на Атанас Желязков от с. Сърнево, Старозагорско, врачували са на жена му и успели да откраднат три златни пендара и две златни махмудии. Циганките се движат с група гребенари...” (ТДА Пловдив, ф.75-к, оп.1, а.е.55, л.4; ф.56-к, оп.1, а.е.21, л.21).

Жените на мечкадарите по време на обиколките из страната, покрай признатия занаят, практикуват още един. Той е по-доходен, по-приятен, там се чувстват в стихията си – лингурарките баят и врачуват на ръка, кафе и боб, развалят магии. През 20-те год. на XX век в село Горно Паничерево (дн. с. Ягода, Старозагорско –б.а.) има 250 къщи. От тях 35–40 са на лингурари и за тях местен жител казва: „Та тук зимуват те. Обикалят селата, мъжете разиграват мечките, а жените им лъжат нашите жени, като им врачуват”. Хитри и бързо ориентиращи се, те бързо успяват да извлекат необходимата им информация. Като влязат в селото, търсят къща с некролози; прочитат ги и запомнят имената. Почукват на вратата на къща по-встрани и под предлог, че познават умрелите, разпитват какво се е случило. Разговорливите стопанки надълго и нашироко обясняват какво знаят за почерненото семейство. После циганките хващат костенурка, връзват на крака ѝ червен конец, люта чушка и вързопче и я пускат в двора на нарочената къща. Чукат на портата и обясняват как на този дом е направена магия и той е сполетян от нещастия. Посочват какво да се търси из двора. За да са убедителни, че не лъжат, казват каквото са научили за семейството. Доверчивите стопани бързо намират в двора костенурката и плащат солидно за разваляне на магията. Така край танците на мечките жените успяват да изкарат по някой лев допълнително (Иванова, Кръстев 2007: 114).

И през първото десетилетие на XXI век лингурарките продължават да предлагат услугите си за гледане и врачуване по улиците на Стара Загора. Конкурентни в тази тяхна дейност са жени от местната кардарашка фамилия. Много често те са с жена от роднинска фамилия, живееща в гр. Левски и придружавани от малко момиченце. Подават стрък здравец – *geranium* sp. (в традиционната българска култура символ за здраве, благополучие и дълголетие) и така провокират вниманието на набелязания минувач, по-често жена. Още в ранна възраст започва „професионалната” подготовка за врачуване и кражба на кардарашките момиченца. По време на гости в семейството през есента 2009 г. шест годишната внучка изяви желание и под погледа на баба си ни показва своите умения на гледачка.

Кардарашките гледат на ръка, на кафе, владеят и различните видове магии (главно разваляне), лекуват. Нерядко съчетават тези дейности с продажба на различни видове билки, хума и др. През 90-те год. на XX век в София мястото, където обикновено се събират врачките